



PROIECT

**privind exercitarea atribuțiilor specifice funcției de
vicepreședinte al
Înaltei Curții de Casație și Justiție a României**

**Candidat:
Judecător Nela Petrișor**

București - 2013



CUPRINS

Considerații de început	3
CAP. I Prezentarea generală a Înaltei Curți de Casație și Justiție	8
<i>1.1. Structura organizatorică a Înaltei Curți de Casație și Justiție</i>	<i>8</i>
<i>1.2. Domeniul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție</i>	<i>10</i>
CAP. II Analiza activității Înaltei Curți de Casație și Justiție în raport de resursele acesteia și identificarea vulnerabilităților	19
<i>II.1. Volumul de activitate și durata de soluționare a cauzelor – vulnerabilitate cronică.....</i>	<i>19</i>
<i>II.2. Personalul și adecvarea lui la cerințele obiective ale Înaltei Curți de Casație și Justiție</i>	<i>20</i>
<i>II.3. Evidență și operare în sistem informatic – vulnerabilitate și resursă de eficientizare.....</i>	<i>22</i>
<i>II.4. Reforma din sistemul judiciar și efectele asupra activității Înaltei Curții de Casație și Justiție</i>	<i>24</i>
<i>II.5. Încrederea în sistemul judiciar, predictibilitatea și transparența actului de justiție</i>	<i>24</i>
CAP. III Modalități de realizare a obiectivelor și de îmbunătățire a activității instanței prin exercitarea atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte al Înaltei Curții de Casație și Justiție.....	26
<i>III.1. Organizarea activității de formare profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți, a personalului auxiliar de specialitate precum și a personalului din departamentul economico-financiar și administrativ.....</i>	<i>26</i>
<i>III.2. Coordonarea activității Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ; conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;</i>	<i>30</i>
<i>III.3. Asigurarea controlului activității arhivistice, organizarea pazei instanței și bunurilor acesteia, aprobarea măsurilor pentru prevenirea incendiilor, protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor</i>	<i>32</i>
Concluzii:.....	35
Referințe bibliografice.	36



Considerații de început

„Istoria Curții de Casație și de Justiție a urmat istoria țării.”¹

Aserțiunea distinsului nostru coleg, judecător Emanuel Albu, regăsită în paginile monografiei: *„De la Înalta Curte de Casație la Curtea Supremă de Justiție - O istorie a legilor de organizare și funcționare 1861 – 2001”*, este mai actuală ca oricând.

Înalta Curte de Casație și Justiție s-a înființat ca instituție fundamentală a statului român prin **Legea din 12 ianuarie 1861**. Ea putea casa hotărârile definitive ale tuturor instanțelor, iar ca Înalță Curte de Justiție judeca pe miniștri, înalții demnitari și pe membrii săi, fiind totodată și instanță disciplinară pentru magistrați.

Principala sa misiune a fost aceea de a asigura unificarea interpretării legilor și de a stabili o jurisprudență unitară, hotărârile curții de fiind publicate în Buletinul Curții de Casație a Principatelor Unite.

O modificare importantă a Legii Curții de Casație și Justiție a fost realizată prin **Legea din 30 iunie 1905**, când s-a înființat **Secția a III-a, pentru contenciosul administrativ și comercial**.

Prin **Constituția din anul 1923**, a fost adoptată și o nouă Lege pentru Curtea de Casație și Justiție, prin aceasta aducându-se un valoros element de noutate, menit să consolideze statutul de instituție fundamentală a statului, anume: introducerea în **competența exclusivă a Secțiilor Unite ale Curții de Casație și Justiție judecarea constituționalității legilor**.

Legea introducea și **categoria magistraților asistenți**, membri ai ordinului judecătoresc, primul magistrat asistent având gradul de consilier de Curte de apel.

Constituția din 1938, a acordat **Curții de Casație și Justiție prerogativa de a valida alegerile pentru ambele Adunări și de a verifica mandatele membrilor** aparținând fiecăreia dintre ele, desăvârșind astfel construcția unuia dintre cele mai importante edificii instituționale ale României moderne.

Instaurarea regimului comunist a condus la diminuarea atribuțiilor și rolului Curții de Casație și Justiție și a marcat începutul declinului și al pierderii statutului de instituție fundamentală a statului, rolul său fiind limitat la acela de a fi cel mai înalt tribunal din țară. Acest fapt a contribuit și la declinul puterii judecătorești, în general.

Prin **Legea nr. 341/1947**, **Înalta Curte a încetat a mai avea o lege proprie de organizare și funcționare**.

1. Emanuel Albu - *„De la Înalta Curte de Casație la Curtea Supremă de Justiție- O istorie a legilor de organizare și funcționare 1861 – 2001*

După adoptarea **Constituției din 1965**, prin **Legea nr. 58/1968**, procesul a continuat, Tribunalul Suprem fiind ales de Marea Adunare Națională, pentru un mandat egal cu durata legislaturii, iar între sesiuni Consiliul de Stat putea numi și revoca președintele, vicepreședinții și pe ceilalți membri ai Tribunalului Suprem.

Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, prevedea că, în România, instanțele judecătorești sunt: judecătoriile, tribunalele, curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție, statuându-se că organizarea și funcționarea acestora vor fi reglementate prin lege separată.

Într-adevăr, la scurtă vreme, **Legea nr. 56/1993** reda **Curții Supreme de Justiție** menirea fundamentală de unificare a interpretării și aplicării legii.

Curtea Supremă de Justiție nu redobânda însă prerogativa de a judeca în materia constituționalității legilor, dar i se acorda posibilitatea de a sesiza Curtea Constituțională înainte de promulgarea legilor. Nici în materie electorală, Curtea Supremă de Justiție nu redobânda competența în ceea ce privește validarea alegerilor parlamentare sau a mandatelor de senator și deputați.²

Activitatea prezentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție este reglementată de: Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, Regulamentul propriu de organizare și funcționare și Regulamentul de organizare interioară al instanțelor judecătorești.

Înalta Curte de Casație și Justiție, funcționând efectiv din anul 1862, prin desființarea Înalțului Divan, care a existat în Țara Românească și a Divanului Domnesc din Moldova, denumită în 1947, o dată cu instaurarea regimului comunist, Curtea Supremă, iar din 1952, Tribunalul Suprem, titulatură ce avea să fie păstrată aproape patru decenii, este redenumită în 1991 Curtea Supremă de Justiție, pentru ca din 2004 să se întoarcă la denumirea de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Păstrând doar titulatura de început, organizarea actuală acurții diferă mult de aceea din 1947, în cadrul instanței funcționând astăzi: **Secția I civilă, Secția a II a civilă, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, Secția Penală, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, 4 Complete de 5 judecători și Secțiile Unite.**

Așadar, la mai bine de 150 de ani de la înființare, Înalta Curte păstrează astăzi doar o parte din reperele de început. Menită să asigure aplicarea și interpretarea unitară a legii, dar lipsită de o lege proprie de organizare, Înalta Curte trebuie să „unifice” o jurisprudență debusolată, integrată într-o societate aflată într-o prea lungă tranziție, dominată de o legislație adesea instabilă.

2. Emanuel Albu - „De la Înalta Curte de Casație la Curtea Supremă de Justiție- O istorie a legilor de organizare și funcționare 1861 – 2001

Efervescenta legislativă pe care a parcurs-o România din 1989 încoace, trebuia să reformeze întreg sistemul judiciar și bazele pe care acesta era construit. Și, cum era și firesc, după „temelia constituțională” au fost clădiți pilonii: noul cod civil, de procedură civilă, noul cod penal și de procedură penală. A rămas însă incompletă „structura de organizare judiciară”, căci Înalta Curte de Casație și Justiție la aproape 10 ani de la adoptarea Legilor nr. 303, 304 și 317/2004, nu are o încă lege proprie.

Cât despre sediu, istoria nu ne iartă ezitățile și disputele de început, când însăși promulgarea legii în anul 1861 a fost întârziată de dificultatea de stabili sediul Înaltei Curți: la Focșani, conform Convenției de la Paris, la București, așa cum doreau adeptii desăvârșirii a Unirii, ori la Iași, cum au insistat, până în 1867, deputații moldoveni.

Sediul actual este și astăzi unul inadecvat și iar subiectul rămâne unul îndelung disputat între instituțiile care au funcționat de-a lungul vremurilor în Palatul de Justiție.

Înalta Curte nu a fost și nu trebuie să fie doar cel mai înalt „tribunal din țară”. Este vremea ca ea să redevină o instituție fundamentală a statului român, vârful uneia dintre puteri și egală cu celelalte puteri ale statului.

Iar renașterea Curții Supreme a României trebuie să înceapă ... cu actul de naștere. Cu o lege proprie de organizare. O lege necesară Curții însăși, dar și sistemului instanțelor judecătorești. Legea ar contribui la echilibrul puterilor statului, căci, spre exemplu, așa cum Guvernul – ca exponent la nivel central al puterii administrative - are o lege proprie de organizare, tot astfel trebuie să fie și cazul Curții Supreme, ca exponent la nivel central al puterii judecătorești.

În plus, continuând comparația, îmi este greu să îmi imaginez Parlamentul ori Guvernul României lucrând în condițiile în care se desfășoară astăzi ședințele de judecată la Înalta Curte de Casație și Justiție a României.

Noua Curte Supremă nu trebuie să-și uite principala menire istorică: de unificator al practicii judiciare și de interpretare unitară a legii. Acest rol trebuie avut în vedere în contextul în care întreg sistemul de drept românesc s-a înnoit. Noile coduri vor solicita (și chiar suprasolicita) toate resursele curții, începând cu cele umane, continuând cu cele materiale și nu în ultimul rând pe cele financiare.

Reducerea competențelor ca instanță de fond și ca instanță ordinară de recurs, în materie civilă și penală, ar așeza Înalta Curte a României mai aproape de curțile supreme europene, atât sub aspectul volumului de cauze, al complexității acestora, dar și al personalului curții raportat la populația țării.

Noua Curte Supremă trebuie să fie un reper pentru instanțele românești și pentru întreaga societate. Un reper de profesionalism, de modernitate și de demnitate, care ar determina creșterea încrederii cetățenilor în puterea judecătorească și în autoritatea pe care o exercită în numele statului român.

Așadar, tripla ancorare: istorică, europeană și în realitățile românești, va aduce unei viitoare României, posibil regionalizate, o Curte Supremă, mai necesar ca oricând, „unificatoare” a practicii judiciare și a aplicării legii pe întregul său teritoriu.

Dar nu doresc să se înțeleagă că Legea și sediul Înaltei Curți de Casație și Justiție reprezintă scopuri în sine. Ele sunt doar mijloace pentru atingerea unei ținte unice: renașterea Curții Supreme și a încrederii în Justiție. Cu tot ce înseamnă: de la renașterea unei conștiințe asupra a ceea ce trebuie să fie Instanța Supremă a României, până la câștigarea încrederii sistemului judiciar în propriile resurse, în rolul curții și în așezarea pe noi baze a justiției române.

Nu putem avea un nou cod civil, de procedură civilă, un nou cod penal și de procedură penală, dar o Înalță Curte care se străduiește ca, prin modificări ale Regulamentului propriu, să țină pasul cu noua etapă istorică în care intră întreg dreptul românesc.

Păstrând proporțiile istorice, este ca și cum Divanul Domnesc ar fi încercat să aplice Codul Civil Napoleonian din 1865. În 1861 „Înalta Curte de Casație și de Justiție” trebuia să se nască. Și s-a născut.

Proiectul pe care l-am elaborat pornește de la trei obiective majore:

- îndeplinirea la **noi standarde de profesionalism și modernitate a rolului fundamental**, constituțional și istoric al Înaltei Curți de Casație și Justiție, anume de asigura **interpretarea și aplicarea unitară a legii** de către toate instanțele judecătorești;

- realizarea unei „**platforme organizatorice**” **unitare de aplicare a dispozițiilor noului cod civil și de procedură civilă** alături de echipa managerială a Curții și împreună cu instanțele judecătorești din țară, Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției.

- **îndeplinirea atribuțiilor de conducere** prin promovarea și aplicarea unui management activ-participativ împreună cu președintele instanței, cu cel de-al doilea vicepreședinte, cu colegiul de conducere și cu președinții de secție, pentru a realiza o veritabilă echipă managerială aptă să-și fixeze și să-și realizeze ținte comune, **care să răspundă așteptărilor personalului curții, ale sistemului judiciar și ale societății, în general.**

Pornind de la aceste considerații de început, am dorit să prezint, în primul rând, o viziune asupra Instanței Supreme pentru a putea stabili cu claritate obiectivele principale.

Proiectul este structurat în trei mari capitole, fiecare cu secțiuni specifice subiectului abordat.

Primul capitol își propune să prezinte structura organizatorică și domeniul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a avea o imagine limpede asupra organizației și pentru a „cartografia” aria activităților acesteia. Un plan managerial aplicat trebuie să pornească în mod necesar de la cunoașterea entității și a obiectului ei de activitate.

În al doilea capitol se urmărește analizarea activității curții pentru a se obține o „diagnoză” a stării actuale, în vederea identificării principalelor

vulnerabilități și pentru stabilirea unui plan concret de îmbunătățire și eficientizare a activității organizației.

Capitolul trei al proiectului tratează modalitățile de realizare a obiectivelor și prezintă principalele măsuri menite să conducă la îmbunătățirea activității Înaltei Curți de Casație și Justiție, din perspectiva principalelor atribuții ale vicepreședintelui curții.

Cu exemple concrete, identificând corect constrângerile de timp, de personal și financiare, propunându-mi gestionarea eficientă a resursele existente, pentru realizarea obiectivelor în timpul și la parametrii propuși, proiectul se dorește a fi o aplicație practică a tehnicilor și modelelor manageriale moderne.

Proiectul prezintă, la final, setul necesar de concluzii, menit să sublinieze obiectivele propuse și principalele mijloace de realizarea a acestora.

CAP. I Prezentarea generală a Înaltei Curți de Casație și Justiție

1.1. Structura organizatorică a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată și funcționează în temeiul art. 126 din Constituția României, republicată, al art. 18-34 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, și în temeiul Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în **4 secții – Secția I civilă, Secția a II a civilă, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, Secția Penală, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, 4 Complete de 5 judecători și Secțiile Unite,**

În structura Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează următoarele compartimente:

- Cancelaria,
- Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică,
- Departamentul economico-financiar și administrativ,
- Biroul de informare și relații publice,
- Biroul relații internaționale,
- Biroul juridic,
- Compartimentul de audit public intern,
- Compartimentul de protecție a muncii.

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, activitatea de judecată se desfășoară cu respectarea principiilor distribuirii aleatorii a dosarelor, în sistem informatizat și al continuității, cu excepția situațiilor în care judecătorul nu poate participa la judecată din motive obiective.

Înalta Curte de Casație și Justiție se compune din: președinte, doi vicepreședinți, 4 președinți de secții și judecători.

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează magistrați-asistenți, stabiliți prin statul de funcții.

Înalta Curte de Casație și Justiție se încadrează cu personal auxiliar de specialitate, personal al Departamentului economico-financiar și administrativ, personal de specialitate informatică și alte categorii de personal prevăzute de lege.

Conducerea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție se exercită de președinte, doi vicepreședinți și colegiul de conducere.

Atribuțiile vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Conform dispozițiilor art.14-16 ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție:

- exercită atribuțiile ce revin președintelui, în lipsa acestuia, conform delegării de atribuții dispuse de președinte, sau în baza dispoziției președintelui.
- prezidează, în lipsa președintelui, completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și Secțiile Unite.
- exercită, conform repartizării stabilite de președinte, următoarele atribuții:
 - a) coordonează activitatea Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ;
 - b) asigură conducerea generală a Cămarilor și a Biroului de informare și relații publice;
 - c) propun colegiului de conducere măsurile necesare ce urmează a fi adoptate în procesul formării și perfecționării profesionale a judecătorilor și magistraților-asistenți;
 - d) urmăresc dezbaterile problemelor de drept în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - e) asigură publicarea periodică a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - f) organizează paza sediului și a bunurilor Înaltei Curți de Casație și Justiție și aprobă măsurile pentru prevenirea incendiilor, cele privind protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor;
 - g) controlează activitatea arhivistică, potrivit legii;
 - h) controlează și coordonează activitatea comisiei de analiză privind încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public;
 - i) desemnează, împreună cu președinții de secții, judecătorii din fiecare secție care asigură activitatea completelor de judecată în perioada vacanței judecătorești.
- Vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție exercită, conform repartizării stabilite de președinte, următoarele atribuții privind personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție:
 - a) aprobă fișele posturilor;
 - b) controlează și coordonează evaluarea anuală a activității personalului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți;
 - c) analizează cererile și propune președintelui încadrarea personalului, în condițiile legii, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți;
 - d) aprobă efectuarea concediilor anuale de odihnă de către personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți.
- Unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție conduce structura de protecție a informațiilor clasificate a Înaltei Curți de Casație

și Justiție, constituită prin ordin al președintelui, în vederea exercitării atribuțiilor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 585/2002, cu modificările și completările ulterioare.

1.2.Domeniul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție

A. Conform art. 25 din Legea nr. 304/2004, republicată, Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în **Secții Unite** pentru:

a) soluționarea, în condițiile prezentei legi, a sesizărilor privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție;

b) sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Conform art.26 din Legea nr. 304/2004, republicată, dacă o Secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe, întrerupe judecata și sesizează Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă cu citarea părților din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă. După ce Secțiile Unite s-au pronunțat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenței, judecata continuă.

Conform dispozițiilor art. 24-27 ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție au competența de judecată și atribuțiile prevăzute de lege și sunt prezidate de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinți.

La ședințele Secțiilor Unite, altele decât cele de judecată, pot fi invitați magistrații-asistenți și alte categorii de personal de la Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și persoane din afara instituției.

B. Conform dispozițiilor Capitolului III ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul Înaltei Curți funcționează **Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii**.

Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia și un număr de 20 de judecători, dintre care 14 judecători din secția/secțiile în a cărei/căror competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții.

Completul este prezidat de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție.

După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție ia măsurile necesare pentru desemnarea, prin tragere la sorți, a judecătorilor din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului. În cazul în care, în cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept, au fost înființate complete specializate, conform art. 19¹, desemnarea, prin tragere la sorți, se realizează cu prioritate dintre judecătorii care formează completele de judecată specializate în domeniul căruia i se circumscrie problema de drept.

În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește secțiile interesate și numărul judecătorilor din cadrul acestora care intră în compunerea completului, după cum urmează:

- dacă problema de drept prezintă interes pentru două secții, completul se compune din câte 8 judecători din cadrul secțiilor interesate și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții;
- dacă problema de drept prezintă interes pentru 3 secții, completul se compune din câte 6 judecători din cadrul secțiilor interesate și 2 judecători din cadrul celeilalte secții;
- dacă problema de drept prezintă interes pentru toate secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul se compune din câte 5 judecători din cadrul fiecărei secții;
- în cazul în care problema de drept nu intră în competența niciunei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează, prin tragere la sorți, câte 5 judecători din cadrul fiecărei secții.

La ședințele de judecată ale completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii participă prim-magistratul-asistent sau un magistrat-asistent desemnat de președintele ori, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, în funcție de problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și de specializarea magistratului-asistent.

C. Conform dispozițiilor Capitolului III² ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul Înaltei Curți funcționează **Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.**

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, conform Codului de procedură civilă, se judecă de un complet format din președintele secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție sau un judecător desemnat de acesta și 8 judecători din cadrul secției respective.

Completul este prezidat de președintele secției sau, în caz de imposibilitate, de judecătorul desemnat de acesta.

În cazul în care chestiunea de drept privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, sesizarea se judecă de un complet format din președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept și câte 5 judecători din cadrul secțiilor respective.

Dispozițiile regulamentului se aplică în mod corespunzător și în cazul în care la Înalta Curte de Casație și Justiție nu există o secție corespondentă secției în cadrul căreia funcționează completul de judecată care a formulat sesizarea.

Completul este prezidat de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședințele de judecată ale completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept participă un magistrat-asistent, desemnat de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, în funcție de chestiunea de drept care constituie obiectul sesizării și de specializarea magistratului-asistent.

D. Conform dispozițiilor Capitolului IV ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul Înaltei Curți funcționează cele **4 Completele de 5 judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție**.

La începutul fiecărui an, în materie penală se stabilesc două complete de 5 judecători formate numai din judecători din cadrul Secției penale, iar în alte materii decât cea penală se stabilesc două complete de 5 judecători formate din judecători din cadrul Secției I civile, Secției a II-a civile și Secției de contencios administrativ și fiscal.

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție prezidează completul de 5 judecători, iar în lipsa președintelui, completul este prezidat de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În lipsa președintelui și a vicepreședinților, completul este prezidat de un președinte de secție desemnat în acest scop de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în materie penală, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează anual, prin tragere la sorți, în prezența membrilor colegiului de conducere și a președinților de secții, câte 4 judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru fiecare dintre cele două complete, precum și judecătorii supleanți.

În scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în alte materii decât cea penală, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează judecătorii din componența acestor complete, precum și judecătorii supleanți.

Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește anual reprezentativitatea secțiilor în compunerea completelor care includ judecători de la mai multe secții și aprobă compunerea completelor de 5 judecători.

La ședințele de judecată ale completelor de 5 judecători participă prim-magistratul-asistent, un magistrat-asistent-șef sau un alt magistrat-asistent, desemnat de președintele ori, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, în funcție de specializarea magistratului-asistent.

E. În cadrul Instanței Supreme își desfășoară activitatea și **Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție**, încadrate cu judecători, magistrați-asistenți, grefieri și aprozi, repartizați de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și au competența prevăzută de lege.

Competența materială a **Secției I civile**³ a Înaltei Curți de Casație și Justiție este stabilită prin dispozițiile art. 4 pct. 1 și 4 Cod procedura civilă, precum și ale art. 21 și 23 din Legea nr. 304/2004.

„Potrivit dispozițiilor legale menționate, secțiile civile ale instanței supreme judeca recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nici o altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel, cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedură, conflictele de competență, în cazurile prevăzute de lege și orice alte cereri prevăzute de lege.

Relativ la competența Secției I civile, prin Hotărârea nr. 10 din 22 septembrie 2011 a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, adoptată în aplicarea prevederilor art. 224 din Legea nr. 71/2011 și ale art. 19 alin. 3 din Legea nr. 304/2004, s-a statuat cu privire la reorganizarea celor două secții civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și, respectiv, cu privire la înființarea unor complete specializate pentru anumite categorii de litigii, în considerarea obiectului și naturii acestora în cadrul celor două secții civile.

Potrivit dispozițiilor hotărârii menționate, începând cu data de 1 octombrie 2011 și până la data de 1 ianuarie 2012, dar și ulterior, completele de judecată din cadrul Secției I civile sunt specializate în materia Legii nr. 10/2001, a cererilor în revendicare, precum și a exproprierilor, două complete fiind specializate și în soluționarea litigiilor în materia proprietății intelectuale.

Cât privește celelalte litigii civile, cu excepția materiilor de drept în care sunt specializate completele de judecată din cadrul Secției a II-a civile, cum ar fi cele în materia societăților, a falimentului, a răspunderii contractuale ori a nulităților etc., prin hotărârea menționată s-a statuat că sunt litigii de competența

³ Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2012

comuna a ambelor secții civile și ca urmează a fi repartizate aleatoriu între cele două secții în procent de 50%.

Hotărârea colegiului menționată, ale cărei efecte au fost prelungite succesiv, până la data de 12 aprilie 2012, a fost modificată parțial prin Hotărârea nr. 8 din 5 aprilie 2012 a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca urmare a analizării efectelor asupra volumului de muncă al judecătorilor celor două secții, generate de implementarea măsurilor de reorganizare în perioada octombrie 2011- aprilie 2012.

Astfel, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat ca începând cu data de 13 aprilie 2012, se impune modificarea parțială a Hotărârii nr. 10/2011 privitor la procentul de repartizare a dosarelor aflate în competența comuna a celor două secții: 60% pentru Secția I civilă, 40% pentru Secția a II-a civilă, iar cererile de revendicare mobiliară au fost alocate în competența completelor specializate din cadrul Secției a II-a civilă, rămânând în competența completelor specializate de la nivelul Secției I civile cererile în revendicare imobiliară.

Dispozițiile hotărârilor Colegiului de conducere s-au aplicat pe tot parcursul anului 2012,⁴ dar și în continuare, în 2013.

Secția a II-a civilă⁴ a Înaltei Curți de Casație și Justiție este organizată și funcționează potrivit dispozițiilor art. 23 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

„În conformitate cu dispozițiile art. 224 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul Civil, în cadrul secției au fost înființate complete specializate pentru soluționarea dosarelor având ca obiect raporturile juridice privind societățile comerciale, raporturile juridice dintre profesioniști, obligațiile născute din legi speciale, respectiv: acțiuni cambiale, acțiuni în anulare, acțiuni în anularea contractelor de privatizare, acțiuni în anularea hotărârii adunărilor generale ale societăților comerciale, acțiuni în concurența neloială, anulare incident de plată, anulare licitație, atragerea răspunderii administratorilor, autorizare convocare adunare generală a societăților comerciale, cerere în anulare întemeiată pe dispozițiile O.U.G. nr. 119/2007, cereri întemeiate pe dispozițiile O.U.G. nr. 116/2009, cesiune de creanță, clauze compromisorii, constatare nulitate mențiune radiere, contestații întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 137/2002, desființare contract de privatizare, dizolvare de drept, dizolvare societate, excludere asociat, fuziune/divizare, gaj, încuviințare efectuare expertiză, conform Legii nr. 31/1990 privind societățile, nulitate radiere, nulitate societate, numire administrator provizoriu, numire lichidator, opoziție la dizolvare și opoziție la executare, ordonanța de plată, plângere împotriva rezoluției directorului, radiere societate, recunoaștere și executare hotărâre arbitrală străină, retragere asociat, somație de plată, somație europeană de plată, suspendare hotărâre a adunării generale a asociaților/acționarilor societăților comerciale, precum și toate acțiunile izvorâte din Legea nr. 85/2006.

⁴ Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2012

De asemenea, ca efect al adoptării și intrării în vigoare a Noului Cod Civil, în competența secției s-au aflat și litigiile având ca obiect: pretenții, revendicarea mobiliară, anularea hotărârilor arbitrale, recursurile formulate în materia Legii nr. 221/2009, obligația de a face, acțiunea în răspundere/daune contractuale, acțiunea în constatare, acțiunea în constatarea nulității și în anulabilitate, acțiunea oblică, acțiunea pauliană, alte cereri, asigurare dovezi, cereri necontencioase, contestații la executare, exequatur – recunoașterea înscrisurilor și hotărârilor străine, reziliere contract, rezoluțiune contract, sechestru asigurator, sechestru judiciar, suspendare hotărâre arbitrală, suspendare licitație, termen de grație/eșalonare plata obligație.

În activitatea secției, dominantă este soluționarea cauzelor în materia litigiilor cu profesioniști, în raport de ultraactivitatea legii, conform art. 223 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul Civil. Potrivit acestui text legal, procesele și cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului Civil se soluționează de către instanțele investite, în conformitate cu dispozițiile legale, materiale și procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite.

În acest context, activitatea secției are la baza soluționarea litigiilor comerciale, astfel cum acestea erau definite prin raportare la Codul Comercial, în condițiile în care în cursul anului 2012 nu au fost înregistrate litigii promovate pe baza noii reglementări civile.”

Potrivit dispozițiilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **Secția de contencios administrativ și fiscal**⁵ „judecă recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nici o altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel.

Competența materială a Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție este stabilită atât de legea cadru, respectiv Legea nr. 554/2004 – lege specială în raport cu dispozițiile procedurale care reglementează competența instanțelor de drept comun – cât și de alte acte normative care prevăd expres competența instanței de contencios administrativ în diverse materii.

Așa cum rezulta din dispozițiile art. 10 alin. (1) și (2) din Legea nr. 554/2004, competența Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanța de recurs, este determinată în principal de rangul central al autorității publice emitente a actului administrativ, tipic sau asimilat în sensul dispozițiilor Legii contenciosului administrativ, ce formează obiectul litigiului, și, în subsidiar, de valoarea litigiului, în situația litigiilor privind acte administrative care privesc taxe și impozite, contribuții, datorii vamale, precum și accesorii ale acestora mai mari de 500.000 de lei.

5 Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2012

În cursul anului 2012, Secția de contencios administrativ și fiscal a contribuit la fundamentarea unor propuneri legislative de reșezare a competențelor în materia contenciosului administrativ în scopul reducerii volumului de activitate al secției aflat în permanentă creștere. Aceste propuneri legislative au fost materializate în cuprinsul dispozițiilor Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedura civilă.

De asemenea, o serie de propuneri legislative au fost materializate și în cuprinsul Legii nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedura civilă.

Totodată, în scopul degrevării imediate a Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție de litigiile în privința cărora au fost modificate normele de competență, art. XXIII din Legea nr. 2/2013 a prevăzut ca, în cazurile de modificare a competenței, dosarele se trimit, pe cale administrativă, la instanțele devenite competente să le judece.”

Secția penală⁶ a Înaltei Curți de Casație și Justiție „este organizată și funcționează potrivit dispozițiilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Competența materială de judecată a acestei secții a fost cea stabilită prin dispozițiile art. 22 – art. 23 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv, art. 29 Cod procedura penală, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.

Astfel, Secția penală judecă:

1. în primă instanță:

- a) infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și europarlamentari;
- b) infracțiunile săvârșite de membrii Guvernului;
- c) infracțiunile săvârșite de judecătorii Curții Constituționale;
- d) infracțiunile săvârșite de membrii Consiliului Superior al Magistraturii;
- e) infracțiunile săvârșite de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- f) infracțiunile săvârșite de mareșali, amirali, generali și chestori;
- g) alte cauze date prin lege în competența sa.

2. ca instanță de recurs, judecă:

- a) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în prima instanță, de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- b) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, ca instanțe de apel, de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- c) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în prima instanță, de secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și alte cazuri prevăzute de lege.

⁶ Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2012

3. soluționează:

- a) conflictele de competență în cazurile în care Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța superioară comună;
- b) cazurile în care cursul justiției este întrerupt;
- c) cererile de strămutare;
- d) alte cazuri anume prevăzute de lege.”

1.4. Resursele materiale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție

Conform datelor publicate în Raportul de activitate pe anul 2012, Înalta Curte de Casație și Justiție a beneficiat de alocații bugetare pentru anul 2012 în suma de **57.547 mii RON** din care a efectuat plăți în suma de 57.341,18 mii lei, astfel:

1. La Titlul: Cheltuieli de personal – 50.337,09 mii lei, din care:

- a) drepturi salariale judecători, magistrați-asistenți, personal auxiliar de specialitate, personal conex, funcționari publici, personal contractual;
- b) diurna necesară pentru acțiunile de pregătire profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți și a celorlalte categorii de personal (grefieri, informaticieni, funcționari publici), în realizarea măsurilor prevăzute în Planul de acțiune la obiectivul „Îmbunătățirea calității actului de justiție”;
- c) participarea grefierilor la sesiuni de pregătire continuă;
- d) taxa de 5% prevăzută în Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar.

2. La Titlul: Bunuri și servicii – 6.506,63 mii lei, din care:

- a) cazare și transport pentru acțiunile de pregătire profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți și a celorlalte categorii de personal (grefieri, informaticieni, funcționari publici), în realizarea măsurilor prevăzute în Planul de acțiune la obiectivul „Îmbunătățirea calității actului de justiție”;
- b) continuarea procesului de informatizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție și extinderea accesului judecătorilor, magistraților-asistenți și a celorlalte categorii de personal al ÎCCJ la forma electronică a Monitorului Oficial, Partea I;
- c) realizarea unificării practicii judiciare prin deplasări în teritoriu ale judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- d) medicamente pentru judecători și magistrați-asistenți, conform art. 25 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, precum și pentru personal auxiliar de specialitate și conex, potrivit art. 67 din Legea nr. 567/2004, inclusiv medicamentele necesare pentru funcționarea cabinetului medical din cadrul instanței supreme;
- e) chirii pentru judecători și magistrați-asistenți, conform art. 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, precum și pentru personalul auxiliar de specialitate și conex, potrivit art. 67 din Legea nr. 567/2004;

f) furnituri de birou, materiale de curățenie, piese de schimb, materiale și prestări servicii cu caracter funcțional (hârtie xerox, toner etc.), transport, obiecte de inventar, cărți și publicații, fondul Președintelui și service-uri;

g) contravaloare expediere citații, încălzit și iluminat; apa, canal și salubritate; carburanți.

3. La: Titlul Cheltuieli de capital – 451,67 mii lei, din care:

a) computere, scanere și imprimante multifuncționale în realizarea obiectivului „Continuarea procesului de informatizare a sistemului judiciar”;

b) achiziționarea unui server și a unui software pentru site-ul web;

c) expertiza tehnică și documentație de avizare a lucrărilor de intervenții la sediul suplimentar din strada Batistei nr. 13.

4. La: Titlul Transferuri - 25,19 mii lei cotizații la organisme internaționale:

a) Asociația Înalțelor Jurisdicții de Casație ale țărilor care utilizează parțial limba franceză (AHJUCAF);

b) Rețeaua președinților Curților Supreme de Justiție;

c) Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană.

5. La Titlul Asistența socială – 20,59 mii lei - indemnizații de încadrare brute lunare acordate o singură dată judecătorilor, magistraților-asistenți și personalului auxiliar de specialitate la pensionare sau eliberarea din funcție pentru motive neimputabile, conform art. 81 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, și art. 69 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit „Scrișorii-cadru privind contextul macroeconomic, metodologia de elaborare a proiectelor de buget pe anul 2013 și a estimărilor pentru anii 2014-2016, precum și limitele de cheltuieli stabilite pe ordonatorii principali de credite”, pentru Înalta Curte de Casație și Justiție s-a propus pentru **anul 2013** un buget total de **64.453 mii lei**, cu estimări de creștere în perioada **2014-2016** de până la **74.739 mii lei**.

Astfel cum rezultă din Raportul de activitate pe anul 2012, conform Hotărârii Guvernului României nr. 108 din 22 februarie 2012, Înalta Curte de Casație și Justiție a funcționat cu un număr maxim de 492 de posturi, iar conform Hotărârii Guvernului României nr. 913 din 5 septembrie 2012, Înalta Curte de Casație și Justiție a funcționat cu un număr maxim de **499 de posturi**; cele 7 posturi cu care a fost suplimentată schema de personal a instanței supreme, anume 5 posturi de grefier statistician și 2 posturi de consilier juridic, nu au fost finanțate; prin urmare, în statul de personal și statul de funcții al instanței supreme, aprobate de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Hotărârea nr. 30 din data de 29 noiembrie 2012, au figurat doar cele **492 posturi finanțate**,

La data de 15.07.2013 structura de personal a Înaltei Curți de Casație și Justiție cuprindea **499 de posturi, din care 461 ocupate, 38 fiind vacante**, după cum urmează:

- judecători: 121 de posturi, din care 115 ocupate, vacante 6;
- magistrați-asistenți: 95 de posturi, din care 91 ocupate, vacante 4;
- grefieri, aprozi, agenți procedurali: 154 de posturi, din care 146 ocupate; vacante 6;
- personal conex: 59 de posturi, 52 ocupate, 7 vacante;
- funcționari publici: 19 posturi, 11 ocupate, 8 vacante;
- personal contractual: 53 de posturi, 46 ocupate, 7 vacante;

CAP. II Analiza activității Înaltei Curți de Casație și Justiție în raport de resursele acestora și identificarea vulnerabilităților

II.1. Volumul de activitate și durata de soluționare a cauzelor – vulnerabilitate cronică

Analiza datelor statistice, la jumătatea anului 2013, permite desprinderea concluziei ca Instanța Supremă a României a fost și în această perioadă supraaglomerată, cifra de **25.030 de dosare** aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în primele 6 luni, justificând pe deplin această concluzie.⁷

Au fost soluționate în primele 6 luni **14.704 dosare**, rămânând în stoc 10.326 cauze.

În spatele acestor date statistice stau exclusiv eforturile colectivului de judecători, magistrați-asistenți și alte categorii de personal al instanței supreme, care, însa, în viitor – în condițiile creșterii volumului de activitate pe fondul reformei aduse de punerea în aplicare a noilor coduri – nu vor putea suplini lipsa unor intervenții legislative menite să reducă volumul de activitate, să asigure numărul de posturi corespunzător și să împiedice plecarea din sistemul judiciar a personalului din motive de suprasolicitare și lipsă motivațională.

Cât privește durata de soluționare, din datele statistice rezultă că din totalul de 14.704, un număr 5862 de cauze au fost soluționate într-un termen mai mare de 6 luni.⁸

Rezultă, așadar, că durata de soluționare a unui însemnat număr de cauze rămâne, în ciuda eforturilor, depuse destul de mare.

⁷ Anexă: Centralizator statistic semestrul I 2013

⁸ Anexa: Centralizator privind durata soluționării cauzelor semestrul I 2013

Totodată, stocul de dosare reportate pentru semestrul II se păstrează la cote ridicate. Astfel, instanța supremă a intrat în semestrul II cu un stoc de **10.326 dosare**, mai mic decât la începutul semestrului I de **13.142 dosare**, dar trebuie avut în vedere că, din cele 6 luni care au mai rămas până la sfârșitul anului, lunile iulie și august sunt alocate vacanței judecătorești, perioadă în care numărul de cauze soluționate este mult redus, față de, spre exemplu, dinamica de soluționare din lunile: mai-iunie.

Evocam mai sus efectul direct al volumului mare de activitate asupra duratei de soluționare a cauzelor aflate pe rolul instanței, de cele mai multe ori aceasta situându-se în afara unui termen rezonabil. Analiza cauzelor de tergiversare în raport cu persoanele care au determinat amânarea și cu motivele concrete, a revelat că durata de soluționare a acestora a fost influențată atât de factori subiectivi cât și de factori obiectivi, aceștia din urmă fiind imputabili părților, avocaților acestora și celorlalți participanți la proces.

În categoria factorilor obiectivi menționăm: numărul redus de personal în raport de volumul de activitate; numărul mare de dosare suspendate în care nu sunt îndeplinite condițiile pentru constatarea perimării; complexitatea deosebită a unor cauze; numărul mare de cauze în care părțile nu beneficiază de asistență juridică calificată;

În categoria factorilor imputabili părților, apărătorilor acestora sau altor participanți la proces pot fi incluși: formularea unor cereri informale sau incomplete urmate de multiple precizări, neachitarea taxelor de timbru la momentul înregistrării cererii; exercitarea cu rea-credință, abuzivă chiar, a drepturilor procesuale, mai precis prin invocarea excepțiilor de neconstituționalitate; formularea de cereri de recuzare vădit nefondate, solicitarea cu rea credință a unor termene pentru încheierea unor tranzacții ori pentru lipsă de apărare; nedepunerea cererilor de recurs și a înscrisurilor în număr suficient în raport cu numărul intimațiilor.

Acțiunea factorilor amintiți mai sus s-a conjugat, uneori, cu anumite cauze imputabile judecătorilor, magistraților-asistenți sau grefierilor cum ar fi: aplicarea necorespunzătoare a dispozițiilor procedurale și nesancționarea conduitei culpabile a părților și participanților la proces; administrarea probelor "în rate"; neredactarea hotărârilor în termen; neexercitarea rolului activ al judecătorului; nestabilirea corectă a cuantumului taxei judiciare de timbru pentru primul termen de judecată, greșita citare a părților, etc.

II.2. Personalul și adecvarea lui la cerințele obiective ale Înaltei Curți de Casație și Justiție

Chiar și cu un volum mare de dosare și în condițiile unui grad sporit de dificultate al acestora, ar fi posibil să fie gestionate în așa manieră încât să se ajungă la un rezultat eficient și la o justiție de calitate, dacă s-ar realiza condiții de încadrare corespunzătoare a schemelor de personal. Supraîncărcarea personalului

generează o uzură fizică a membrilor colectivului, o accentuare a disconfortului la locul de muncă, fapt ce reduce nivelul de motivare și eficiență în activitate.

Efortul depus în ultima perioadă pentru ocuparea posturilor vacante, atât prin redistribuirile de personal între secții, cât, mai ales, prin promovare de noi judecători, a fost de natură să amelioreze această situație.

Rămâne însă o inadecvare a schemei de personal la nivelul magistraților-asistenți și al personalului auxiliar, iar sporirea ei este o decizie improbabil de adoptat în condițiile restricției bugetare.

În aceste condiții, conducerea instanței, trebuie să realizeze o echilibrare a participării în completele de judecată și o respectare fermă a continuității completului de judecată. Mai mult, acestea trebuie aplicate și asigurând specializarea completelor de judecată cerută de lege.

Pe lângă activitatea de judecată, magistrații sunt chemați să desfășoare o serie de activități fără legătură directă cu atribuțiile judecătorului. Amintim aici participarea judecătorilor în birourile electorale sau participarea la diferite comisii de examen/concurs pentru ocuparea unor funcții de execuție sau de conducere în sistemul instanțelor judecătorești, etc.

Un act de justiție de înalt nivel calitativ presupune un corp de magistrați bine constituit și cu un nivel de pregătire profesională corespunzător. Legislația stabilește răspunderea materială a judecătorilor, însă, în concret, condițiile pentru buna desfășurare a activității acestora sunt departe de a fi asigurate.

Imaginea activității de ansamblu a unei instanțe este dată și de modul în care funcționează toate serviciile și compartimentele sale, în special cele ce asigură o legătură directă cu publicul larg. Or, în acest segment de muncă – registraturi, arhive, birouri de informare, birouri pentru executări penale – personalul auxiliar de specialitate, prin atribuțiile sale, asigură îndeplinirea exigențelor ce țin de completarea evidențelor, păstrarea documentelor, înregistrarea și expedierea corespondenței. Pregătirea ședințelor de judecată, participarea în aceste ședințe, operațiunile ulterioare finalizării ședinței de judecată sunt etape în care magistratul-asistent și greșierul reprezintă un sprijin eficient pentru judecătorii ce formează completul de judecată. De astfel, perspectiva unei echipe stabile judecător – magistrat-asistent – greșier de ședință – greșier dactilograf ar putea fi apreciată ca o modalitate de a eficientiza activitatea în sistemul judiciar.

Din păcate, nici în ceea ce privește personalul auxiliar de specialitate schemele de personal nu sunt adaptate. O creștere a numărului greșierilor de ședință ar permite, corelat cu sporirea numărului de magistrați-asistenți, crearea unui număr suplimentar de completuri de judecată, și reducerea participării în ședințele de judecată la un nivel rezonabil.

Practic, o echipă stabilă pe fiecare complet formată din: judecători, trei magistrați-asistenți și trei greșieri ar putea gestiona rapid activitățile administrative curente pentru fiecare dosar și ar asigura buna administrare a tuturor cauzelor repartizate aceluși complet. Măsura se impune cu atât mai mult cu cât, spre finalul semestrului I al anului în curs, au început să fie înregistrate pe rolul celor „trei secții civile” ale Instanței Supreme cauze aflate sub imperiul dispozițiilor noului cod de procedură civilă.

În consecință se impune elaborarea rapidă a unui plan de acțiune cu măsuri organizatorice concrete care să asigure practici uniforme la nivelul completurilor de la toate cele trei secții care judecă pricini potrivit noului cod de procedură civilă.

Activitatea trebuie să implice, pe de o parte, participarea judecătorilor și întregului personal de la cele trei secții civile sub aspectul adoptării unor proiecte de proceduri comune, iar pe de altă parte, sub aspect decizional, echipa managerială a Curții va trebui să dispună normativ, prin adoptarea de noi reglementări în cadrul Regulamentului propriu de organizare și funcționare, cu consultarea celorlalte instanțe și în acord cu noile dispoziții ce se impun a fi introduse în Regulamentul de organizare și funcționare a instanțelor de judecată – adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Toate acestea pentru a avea la dispoziție reglementarea secundară aptă să facă aplicabile nu numai noile mecanisme de aplicare unitară a legii și de unificare a practicii judiciare, dar care să ofere și un model organizatoric pentru activitatea de judecată propriu-zisă a celorlalte instanțe judecătorești din țară.

II.3.Evidență și operare în sistem informatic – vulnerabilitate și resursă de eficientizare

În prezent, repartizarea cauzelor pe completurile de judecată se face prin sistemul informatic ECRIS, de regulă în procedura repartizării aleatorii și numai în situații de excepție prin repartizare directă.

Din păcate însă aplicația de repartizare aleatorie în sistem informatic nu are în vedere și gradul de complexitate al dosarelor și reprezintă principala sursă de nemulțumire a personalului și o vulnerabilitate reală.

Sistemul informatic se poate însă transforma dintr-o vulnerabilitate într-o resursă de eficientizare a întregii activități. Și mă refer nu numai la gestionarea dosarelor prin aplicația ECRIS, dar și pentru resursele umane, materiale și financiare ar putea fi achiziționate programe informatice de gestiune.

Procesul de informatizare al Înaltei Curți de Casație și Justiție a continuat în cursul anului 2012, în principal, prin perfecționarea sistemului ECRIS de gestionare a dosarelor, instanța supremă contribuind la testarea Sistemului de Arhivare Electronica și prin continuarea participării la elaborarea documentației și evaluarea ofertelor în cadrul programului „Reforma sistemului judiciar privind sistemul integrat de management în sistemul judiciar” (proiect finanțat de Banca Mondială pentru întreg sistemul judiciar).

De asemenea, în cursul anului 2012 pentru dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului informatic al Înaltei Curți de Casație și Justiție s-au achiziționat o serie de echipamente.

Procesul de informatizare al Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie însă continuat prin exploatarea eficientă, la capacitate maximă a sistemului ECRIS de gestionare a dosarelor.

Prin hotărâri ale colegiului de conducere s-au constituit completurile de judecată fixe, modificările intervenite în structura acestora, determinate de cauze obiective (fluctuații de personal, creșterea sau reducerea volumului de activitate), fiind efectuate cu avizul colegiului de conducere, conform dispozițiilor regulamentare.

La nivelul fiecărei secții s-a întocmit planificarea de permanență cu respectarea dispozițiilor regulamentare, aceasta fiind apoi supusă aprobării colegiului de conducere.

Ar trebui însă să se verifice periodic dacă se respectă regulile privitoare la circuitul dosarelor în instanță, respectiv: înregistrarea cauzelor în ordinea intrării în instanță și repartizarea lor conform regulamentului; verificarea efectivă a modului de repartizare aleatorie de către persoana desemnată; îndosărierea listurilor de repartitie; respectarea termenului de înaintare a dosarelor și stabilirea măsurilor pentru primul termen de judecată; modul de soluționare a incidentelor procedurale este corespunzător dispozițiilor din regulament; respectarea dispozițiilor legale privind trecerea dosarului de la o secție la alta; repartizarea dosarelor în cazul desființării unui complet de judecată; a repunerii pe rol după suspendare, soluționarea cererilor de suspendare a hotărârilor supuse căilor de atac; respectarea continuității completului de judecată pe toată durata soluționării cauzei; preschimbarea termenului înainte de primul termen de judecată; întocmirea evidențelor și proceselor verbale.

Introducerea aplicației de management al dosarelor ECRIS, cu toate modulele funcționale existente, și generalizarea numărului unic de dosar a contribuit la creșterea calității actului de justiție, accelerarea derulării procedurilor, asigurarea accesului justițiabililor la toate informațiile de interes public, standardizarea procedurilor și formularelor și ar trebui să asigure și comunicarea rapidă în cadrul sistemului judiciar (prin transferul electronic al dosarelor între instanțe și pe portalul instanțelor), precum și creșterea transparenței, încrederii și eliminarea suspiciunilor.

Exista însă deficiențe de soft ale programului ECRIS care trebuie înlăturate, mai ales determinate de intrarea în vigoare a codului de procedură civilă.

În momentul de față, aplicația ECRIS permite organizarea drepturilor de acces la nivel de persoană sau la nivel de grupuri, de ex.: judecători, magistrați-asistenți, grefieri-șef de secție, grefieri de ședință, registratură, arhivă etc. Se resimte însă lipsa unei grile-standard de drepturi de acces, care ar ușura mult munca administratorului de sistem. Această grilă ar trebui analizată și aprobată de colegiul de conducere, într-o primă fază, la nivelul unei secții, urmând apoi să fie generalizată la nivel de curte. În prezent, această activitate foarte importantă pentru buna funcționare a sistemului se bazează pe priceperea și experiența administratorului de aplicație.

II.4.Reforma din sistemul judiciar si efectele asupra activității Înaltei Curții de Casație și Justiție

Îndeplinirea cerințelor de armonizare a legislației interne cu legislația europeană a determinat o efervescență legislativă în anii pregătitori aderării României la Uniunea Europeană. Realitatea socială a impus de asemenea modificări rapide ale legislației pentru a acoperi noi problematice. Nu întotdeauna însă normele edictate cu fost suficient de clare, lăsând o marjă foarte largă de interpretare. Mai mult, în numeroase împrejurări normele edictate nu au fost corelate între ele, iar contradicțiile între actele normative ce reglementau aceleași situații de fapt au generat abordări și interpretări neunitare în instanțele de judecată.

Practica neunitară este probabil elementul care determină cele mai multe nemulțumiri ale justițiabililor și una dintre problemele-cheie din perspectiva vulnerabilității sistemului judiciar.

Observăm că, în cursul ultimilor ani, practica judiciară nu a câștigat major în uniformitate, numărul recursurilor în interesul legii fiind tot mai ridicat. Privind retrospectiv, în urmă cu 10 ani, în anul 2003 Curtea Supremă pronunța 5 decizii în interesul legii, în timp ce în anul 2012 au fost pronunțate 19, iar în primele 6 luni ale anului 2013 sunt pronunțate deja 12 decizii.

Intrarea în vigoare a noilor coduri va determina o creștere a numărului de recursuri în interesul legii, dar și numerotare solicitări de pronunțare a unor hotărâri prealabile de către completurile de dezlegare a unor chestiuni de drept, aspecte care vor constitui o serioasă vulnerabilitate a instanței supreme.

Existența unei legislații clare, stabile, fără nuanțe echivoce ar putea contribui la eficientizarea actului de justiție. Iată de ce apreciem că în elaborarea proiectelor de acte normative, ar fi deosebit de util ca într-un număr mai mare judecătorii Înaltei Curți să fie consultați, în funcție de experiența lor în profesie și de specializarea dobândită, iar propunerile acestora sa facă obiectul analizei în cadrul comisiilor de elaborare a proiectelor de acte normative.

II.5. Încrederea în sistemul judiciar, predictibilitatea și transparența actului de justiție

Încrederea este prima cărămidă ce ar trebui să fie temelia relației dintre justiție și societate, conștiința că hotărârile pronunțate sunt rezultatul unei analize atente, corecte și fără părtinire. Acceptarea și recunoașterea efectelor unei hotărâri judecătorești presupune existența unui respect al societății pentru instituțiile ce compun sistemul judiciar.

Toate elementele de vulnerabilitate prezentate mai sus și lipsa unor rezultate vizibile în urma legislației adoptate de guvernanți au făcut ca justiția să

fie percepută de cetățeni ca un domeniu în care se manifestă corupția, lipsa de profesionalism, un domeniu în care nimic nu este predictibil și previzibil, a câștiga sau a pierde un proces este pentru mulți justițiabili o adevărată loterie, un joc al hazardului.

Ori este știut că omul este mereu în căutarea certitudinii, a adevărului, fiind adesea dispus să suporte restricții financiare sau chiar la nivelul nevoilor primare, dar nu va accepta niciodată cu același stoicism o nedreptate.

Care este esența și importanța relației dintre incertitudine, instituții și încredere?

Încrederea este ingredientul vital care face posibilă funcționarea instituțiilor. În absența încrederii, instituțiile sunt nefuncționale și dezvoltă reguli informale pentru a reduce incertitudinea.

Neîncrederea majorității populației în sistemul judiciar din România este cea mai importantă vulnerabilitate a sistemului și un pericol major pentru securitatea socială, în general. Devin derizorii orice încercări ale Legislativului de reformă în planul reglementărilor legale, atât timp cât existența în sine a legii nu mai determină comportamente previzibile, în acord cu ea.

Cetățenii vor fi tentați să își facă singuri dreptate, după reguli informale, pentru a obține certitudinea – ocrotirea dreptului încălcat - fără riscul de a pierde un proces în instanță.

Instituțiile se dezvoltă pentru a reduce incertitudinea, dar reduc sau elimină efectiv incertitudinea numai în măsura în care sunt investite cu încredere. În absența încrederii în instituții, ele devin nefuncționale, iar incertitudinea - chiar în forme reziduale - rămâne o problemă nerezolvată pentru actorii sociali.

Sistemul judiciar ar trebui să fie unul dintre actorii investiți cu încredere nelimitată pentru ca instituția să devină funcțională. Nu este obligatoriu ca un plus de reglementare ori o nouă reglementare să aducă o reducere a unui anumit tip de infracțiuni. Fiind suficientă uneori doar încrederea în aplicarea fermă a reglementării existente.

În istorie, orice stat a fost puternic atât timp cât cetățenii săi au avut încredere în trei mari instituții: biserica, armata și justiția.

Fractura între societatea civilă și sistemul judiciar se încearcă a fi depășită prin fundamentarea unei comunicări reale, prin furnizarea transparentă a tuturor informațiilor care ar permite publicului să înțeleagă modul de funcționare al instanței și procedurile judiciare aplicabile.

O deschidere a instanței către public ar putea elimina suspiciunile permanente generate de neînțelegerea modului intern de funcționare, dar și a problemelor cu care se confruntă aceasta. A nu se înțelege însă că se dorește transformarea sediul instanței în post permanent de știri pentru societățile de televiziune.

Informarea rapidă, în principal datorită accesului la internet, comunicarea petițiilor și a răspunsului la acestea prin intermediul rețelei informatice, postarea pe site a tuturor modificărilor legislative importante, dar și a modificărilor de structură internă reprezintă un pas important în strategia de comunicare transparentă cu publicul.

Existența în cadrul Înaltei Curți a unui Birou de Informare și Relații Publice a facilitat lămurirea rapidă a justițiabililor cu privire la neclaritățile concrete, prezentate de fiecare în parte. Răspunsul prompt la cererile depuse, explicarea limpede a procedurilor administrative creează premisele ca beneficiarii actului de justiție să constate funcționarea eficientă a justiției.

Purtătorul de cuvânt al curții trebuie să realizeze o transmitere corectă și rapidă a informațiilor de interes pentru public, eliminând distorsiunile și erorile. Mai mult, colaborarea eficientă cu reprezentanții mass-media poate determina o prezentare concentrată pentru publicul larg a informațiilor relevante privind activitatea instanței, dar și problemelor acesteia.

CAP. III Modalități de realizare a obiectivelor și de îmbunătățire a activității instanței prin exercitarea atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte al Înaltei Curții de Casație și Justiție

III.1. Organizarea activității de formare profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți, a personalului auxiliar de specialitate precum și a personalului din departamentul economico-financiar și administrativ

Calitatea actului de justiție este în mod esențial condiționată de existența unui corp de magistrați bine pregătiți profesional și permanent adaptat la schimbările legislative. Or, din acest punct de vedere, formarea profesională continuă reprezintă o modalitate de îmbogățire și de aprofundare și de a cunoștințelor profesionale, pentru fiecare magistrat.

În condițiile în care procesul legislativ este extrem de productiv, în care legislația este modificată și adaptată rapid și succesiv, iar intrarea în vigoare a Codului civil și a Codului de procedură civilă ne afectează mai curând decât s-a estimat, formarea profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți și a personalului auxiliar capătă valențe sporite.

În esență, soluțiile preconizate vizează aplicarea mai energică a măsurilor menite să determine îmbunătățirea indicelui de calitate a actului de justiție, măsuri care au fost luate și până în prezent de către conducerea Înaltei Curții, dar care trebuie acum conjugate cu un efort sporit în direcția unei „platforme unitare” de aplicare a dispozițiilor noului cod de procedură civilă care impactează aproximativ 75% din activitatea de judecată a Instanței Supreme.

Trebuie avut în vedere că și activitatea secției penale va fi și ea în curând afectată de intrarea în vigoare a noului cod penal și de procedură penală.

De aceea orice principiu organizatoric introdus în gestiunea dosarelor civile, trebuie să poată fi transpus și în materie penală, dar procedurile

organizatorice trebuie să permită introducerea elementelor de specificitate ale fiecărei secții.

Construind pe principiul: „unitate în diversitate”, echipa managerială a Curții Supreme se află în fața celei mai mari provocări: restructurarea organizațională a instanței, determinată de înnoirea întregului sistem de drept românesc, în condițiile unei obligatorii restricții financiare. (Dacă acest demers ar fi fost făcut în anii 2007-2009, când resursele financiare erau altele și creșterea economică era la +9%, sigur nu trebuia să înfruntăm constrângerea financiară.)

Revenind la măsurile concrete și având în vedere că formarea profesională continuă a magistraților curții se bazează, în mare măsură, pe studiul individual, vor fi în continuare asigurate condițiile realizării acestuia, dar vor fi avute în vedere și alte modalități, cum ar fi:

- Întocmirea anuală a unor **programe interne de formare profesională** care să răspundă nevoilor generale ale secțiilor civile. Prin coordonarea activității președinților de secții se vor stabili numărul de întâlniri care pot fi organizate, alegerea temelor care urmează a fi abordate și desemnarea judecătorilor care vor modera lucrările acestora, cu precădere dintre judecătorii curții care au calitatea de formatori INM. Temele propuse spre a face obiectul dezbaterilor vor acorda prioritate subiectelor de actualitate, în special dispozițiilor codului de procedură civilă și ale codului civil, care au generat ori sunt susceptibile de a genera o jurisprudență neunitară.

- Vicepreședinții instanței, din dispoziția și sub coordonarea președintelui instanței, ar trebui să **partajeze domeniile dreptului**, dar să conlucreze perfect pentru ca, împreună cu colegiul de conducere și cu președinții de secție, să poată asigura aplicarea unitară a noilor coduri și crearea unor mecanisme organizatorice eficiente de unificare a practicii judiciare.

- Identificarea și dezvoltarea **mecanismelor organizatorice care să permită o uniformizare a practicii instanțelor** de judecată ar reprezenta una din misiunile dificile, care ar putea fi încredințată de către președintele Curții Supreme vicepreședinților săi.

Unificarea practicii judiciare este una dintre cele mai importante direcții de acțiune în strategia de reformă a sistemului judiciar și principala misiune a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Așa cum arătam mai sus, recâștigarea încrederii cetățenilor în actul de justiție, eliminarea suspiciunilor de corupție ar putea să fie atinse printr-o practică previzibilă a instanțelor de judecată. O practică unitară ar legitima o garanție de funcționare corectă și coerentă a sistemului judiciar. Nu este de neglijat faptul că statul român a fost sancționat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului tocmai pentru lipsa unui mecanism capabil de a asigura o practică judiciară coerentă, apreciind că o stare de confuzie și incertitudine a produsului justiției contravine prin ea însăși principiului siguranței juridice.

Identificarea concretă, verticalizată, plecând de la nivelul secțiilor curților de apel a problemelor de drept care au fost soluționate neunitar, indicarea argumentelor pentru fiecare opinie – majoritară sau minoritară – ar fi un prim pas în acțiunea vicepreședintelui de a organiza și coordona mecanismele de

uniformizare a jurisprudenței instanței. Apoi, toate aceste probleme și argumente ar putea fi comunicate spre studiu și analiză către toate instanțele din teritoriu și tuturor judecătorilor specializați în materiile ce au generat controverse, solicitându-se transmiterea unui feed-back. Vicepreședintele va putea centraliza apoi toate punctele de vedere, arătând argumentele în sprijinul fiecărei opinii, prezentarea unei statistici privitoare la opinia minoritară/majoritară și ar putea comunica această documentație relevantă la nivelul tuturor secțiilor Înaltei Curți.

De la nivelul secțiilor, vicepreședintele al relua procesul în direcție inversă, prin transmitere la nivelul Curților de apel, așa încât punctul de vedere unitar al Înaltei Curți să poată fi diseminat și analizat la în ședințele de lucru cu judecătorii în fiecare instanță.

- Astfel, se poate crea nu numai un mecanism de lucru, dar și o **bază de date** la nivelul Instanței Supreme care ar contribui real la îndeplinirea principalei sale meniri, aceea de a unifica practica la nivelul tuturor instanțelor din țară. În plus, ar conduce la degrevarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, căruia i se solicită în prezent să prezinte practica la nivel național, atunci când o singură curte de apel investește instanța cu un recurs în interesul legii.

Măsura ar avea efecte benefice și în planul activității Consiliului Superior al Magistraturii, care nu ar mai fi nevoit să documenteze, să organizeze și să gestioneze activitatea pe care o desfășoară în prezent în planul unificării practicii judiciare.

- Monitorizarea aspectelor de practică neunitară se va corela cu **furnizarea de informații în rețeaua informatică internă** cu privire la jurisprudența în materie a altor instanțe din țară, pentru ca magistrații să poată vedea și argumentele colegilor din diverse zone de activitate, înaintate pe aceleași probleme de drept.

- Coordonarea activității de elaborare a Buletinului Casației în așa fel încât lucrarea să apară în termenul stabilit, responsabilizați în acest sens fiind în mod direct președinții de secție.

- Coordonarea activității de selectare a deciziilor relevante, de către președinții de secție, și transpunerea acestora, trimestrial, pe portalul instanței, pentru a le face cunoscute tuturor judecătorilor din țară.

- Vicepreședintele va analiza dinamica solicitărilor magistraților de participare în diverse stagii de formare profesională la nivel centralizat, informând în timp util Institutul Național al Magistraturii despre concentrarea cererilor pe anumite arii de interes. Astfel, Institutul Național al Magistraturii poate crea o programă de stagii de instruire adaptată nevoilor reale ale judecătorilor și magistraților-asistenți. După ce în cadrul Institutului Național al Magistraturii au fost analizate cererile și aprobate participările, vicepreședintele se va preocupa să aducă în atenția Colegiului de Conducere al instanței, necesitatea de a asigura, din perspectiva activității de judecată curente, pentru fiecare judecător, perioada de timp corespunzătoare prezenței la stagiul de formare profesională, fără a fi afectată funcționarea instanței.

- În cadrul programului de formare continuă descentralizată, vicepreședintele Înaltei Curți va organiza întâlniri tematice cu personalul

auxiliar, care să supună dezbaterilor pe lângă problemele de natură strict profesională, și probleme de natură deontologică, de comunicare în sala de judecată, de conduită în raport cu părțile și cu ceilalți participanți la proces, din perspectiva normelor Regulamentului de ordine interioară al instanțelor, ale Codului deontologic, ale studiilor făcute în domeniul managementului și comunicării. Se va urmări în paralel organizarea unor acțiuni comune pentru grefierii curții și cei de la nivelul celorlalte instanțe de judecată, (seminarii, dezbateri, pe anumite teme de interes indicate de grefieri) cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii, al Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri.

- Va fi facilitată activitatea de informare a întregului personal cu privire la aparițiile legislative, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție și a instanțelor europene, o informare săptămânală, realizată de către un grefier documentarist al fiecărei secții prin grija fiecărui magistrat - asistent-șef secție, și lunară, în cadrul dezbaterilor organizate la nivelul fiecărei secții.

- Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică va prezenta săptămânal o informare electronică, transmisă tuturor judecătorilor și magistraților-asistenți-șefi, cu privire la deciziile Curții Constituționale, indicându-se pe lângă numărul deciziei și incidența constatărilor făcute de Curtea Constituțională în raport cu practica Înaltei Curți.

- Pentru că formarea profesională continuă a judecătorilor Înaltei Curții se bazează, în mare măsură, pe studiul individual așa încât vor fi în continuare asigurate condițiile realizării acestuia prin degrevarea de competențe extraprofesionale, prin facilitarea participării acestora la cursuri și seminarii, desfășurarea activităților de formatori I.N.M. sau S.N.G.

- Organizarea cu rigurozitate a întâlnirilor profesionale lunare, la nivelul fiecărei secții a Înaltei Curții, conform programărilor întocmite în acest scop, la începutul anului, temele abordate fiind circumscrise problemelor de practică neunitară identificate la nivelul secției ori a celor susceptibile de a genera o astfel de practică, în acest ultim caz întâlnirile având un rol preventiv. Totodată, se va face o sinteză a soluțiilor instanței supreme pronunțate în luna anterioară, în baza referatului întocmit de către magistratul șef secție, pentru identificarea problemelor de drept soluționate neunitar.

- Organizarea semestrială a întâlnirilor profesionale cu judecătorii curților de apel, axate de această dată pe problemele de practică neunitară evocate de instanțe în propunerile comunicate celor patru șefi de secții ai Curții.

- În cadrul întâlnirilor profesionale lunare ale judecătorilor în mod obligatoriu vor face obiect al dezbaterilor și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru o bună înțelegere și, mai apoi, pentru o corectă reflectare a lor în jurisprudența internă. Un examen al hotărârilor pronunțate în ultimii ani evidențiază, cu ușurință, că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a început și continuă să se consolideze ca reper major atât în activitatea de judecată, cât și în preocupările de studiu și dialog profesional ale judecătorilor. Numărul hotărârilor judecătorești care au ținut seama, cât privește dezlegarea

problemelor de drept specifice, de soluții și argumente propuse prin hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului (C.E.D.O) a crescut semnificativ.

- Facilitarea accesului judecătorilor la diverse publicații de specialitate;

III.2. Coordonarea activității Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ; conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;

Vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție exercită, conform repartizării stabilite de președinte, coordonarea activității Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ; totodată, asigură conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;

Din perspectiva acestor atribuții, respectarea riguroasă a obligațiilor stabilite prin lege pentru această categorie de personal constituie baza funcționării corecte și eficiente a instanței și a conturării unei percepții pozitive a actului de justiție în rândul cetățenilor.

În realizarea acestui deziderat, legea stabilește în sarcina vicepreședintelui curții atribuția de a „asigura” și „verifica” în concret adecvarea comportamentului și acțiunilor personalului instanței în ansamblu la valorile edictate pentru reglementarea activității lor.

Vicepreședintele trebuie să se implice în asigurarea respectării obligațiilor legale de către personalul auxiliar de specialitate și personalul din departamentul economico – financiar și administrativ. Aceasta presupune o participare activă a vicepreședintelui în crearea și asigurarea condițiilor de desfășurare a activității personalului conform legii, o permanentă analiză a situației resurselor materiale și umane de care instanța dispune și pentru aceasta:

- Se vor identifica potențialele deficiențe ale bazei materiale și se vor propune președintelui și colegiului de conducere al instanței măsuri de eliminare sau, după caz, de ameliorare a lor știut fiind că oferirea unui climat de lucru corespunzător pentru personalul instanței poate motiva superior salariații în vederea îndeplinirii responsabile și eficiente a sarcinilor de serviciu.

- Se va urmări dezvoltarea programului de evidență informatizată ECRIS și realizarea unei aplicații care să corespundă nevoilor actuale de activitate ale instanței. Vor fi colectate periodic, analizate și centralizate deficiențele constatate în practică în utilizarea softului de repartizare aleatorie, formulându-se propuneri de adaptare ce vor fi supuse atenției colegiului de conducere al instanței în vederea sesizării organelor cu atribuții de decizie în acest domeniu.

- Se vor formula propuneri în vederea extinderii nivelului de dotare cu echipamente și programe informatice moderne și pentru relansarea procesului de informatizare al instanței;

- Din perspectiva resurselor umane cu care este asigurată activitatea instanței, vor fi continuate demersurile ce vizează reconfigurarea schemei de

personal, prin transmiterea de propuneri și documentații temeinic argumentate, de natură să reliefeze necesitatea luării unor astfel de măsuri urgente în acest sens.

- Se vor urmări sistematic condițiile de alocare și de utilizare a resurselor umane în fiecare compartiment a Înaltei Curți pentru identificarea la timp a punctelor în care este necesar a se interveni în scopul echilibrării volumului de muncă. Problemele constatate, precum și măsurile necesare a fi luate vor fi supuse spre analiză și decizie președintelui instanței supreme și colegiului de conducere.

Având în vedere că vicepreședinții curții exercită, conform repartizării stabilite de președinte, următoarele atribuții privind personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție: aprobă fișele posturilor; controlează și coordonează evaluarea anuală a activității personalului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți; analizează cererile și propune președintelui încadrarea personalului, în condițiile legii, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți; aprobă efectuarea concediilor anuale de odihnă de către personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți, îndeplinirea acestor atribuții poate presupune aplicarea următoarelor soluții:

- Vor fi supravegheate, împreună cu președinții de secții modalitățile concrete de repartizare în rândul personalului auxiliar de specialitate a tuturor activităților, urmărindu-se asigurarea timpului necesar pentru buna pregătire a ședințelor de judecată, pentru susținerea perfecționării și specializării profesionale. Totodată, vor fi responsabilizați, într-o manieră unitară pentru toate secțiile curții, membrii fiecărui complet de judecată în activitatea de supraveghere și control a activității magistratului asistent și grefierului de ședință, pentru întocmirea și comunicarea actelor de procedură într-o modalitate unitară și cu maximă celeritate.

- Se vor crea bazele unui nou sistem de evaluare al activității personalului auxiliar al instanței care să reflecte cât mai exact activitatea și performanțele fiecăruia, un sistem informatizat și cu un grad ridicat de transparență, motivant pentru persoana evaluată, dar și pentru evaluatori.

- Se va verifica sistematic modul de lucru în serviciile instanței care sunt implicate într-o relație directă cu publicul, precum: registraturi, arhive. Prin obținerea de la Biroul de Informare și Relații Publice a unor date ce relevă concentrarea petițiilor justițiabililor pe un anumit nivel ori compartiment de activitate se va putea proceda la un control aprofundat al modului de respectare a obligațiilor și atribuțiilor stabilite de lege pentru personalul din acele secțiuni.

- Se va întări comunicarea cu primul magistrat-asistent al curții, cu magistrații-asistenți șefi de secție și cu grefierii șefi de secție, aceștia putând urmări direct nivelul de implicare și de adaptare al fiecărui membru al personalului auxiliar din colectivul pe care îl conduce. Prin intermediul grefierilor cu funcții de conducere în instanță, vicepreședintele va putea fi informat direct cu privire la aptitudinile și capacitatea de care dispune personalul auxiliar, modul de

conștientizare a responsabilităților ce le revin, de asumare a inițiativei și colaborării ce sunt presupuse de munca în echipă.

- În întâlnirile periodice de perfecționare profesională organizate pentru personalul auxiliar în cadrul instanței vicepreședintele se va asigura că personalul este informat cu privire la obligațiile ce îi revin și la procedurile ce trebuie să fie respectate.

III.3. Asigurarea controlului activității arhivistice, organizarea pazei instanței și bunurilor acesteia, aprobarea măsurilor pentru prevenirea incendiilor, protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor

a) Asigurarea controlului activității arhivistice

Una dintre problemele curente din activitatea unei instanțe este aceea a păstrării dosarelor, mapelor de hotărâri și a registrelor în condiții optime și de siguranță.

Întrucât secțiile Înaltei Curți nu dispun de spații corespunzătoare care să permită arhivarea unui volum de dosare și documente în creștere de la an la an, activitatea de monitorizare a termenelor de păstrare și intensificarea măsurilor de predare către centrele de distrugere/valorificare a dosarelor și documentelor care nu au termene de păstrare permanente devine deosebit de importantă.

Va fi acordată o atenție sporită activității de protecție contra incendiilor în aceste spații și se va întări colaborarea cu reprezentanții Arhivelor Naționale în activitatea de management a arhivelor. Prin intermediul președinților de secții și a magistraților asistenți-șefi va fi verificată activitatea grefierilor-arhivari pe linia păstrării în bună stare a dosarelor, mapelor și registrelor.

Deși curtea are Nomenclator arhivistic întocmit din anul 1997 este însă necesară reactualizarea acestuia. În acest sens Înalta Curte a inițiat deja reactualizarea acestuia, activitate care trebuie continuată.

Depozitarea arhivei se realizează în spații impropriu amenajate la cele două nivele ale subsolului instituției, iar cantitatea de documente cu termene de păstrare expirate este foarte mare și ocupă inutil spațiul de depozitare și așa insuficient, putându-se estima că ICCJ deține peste 1200 m.l. arhivă. În depozitele secțiilor Civilă I și II, Contencios Administrativ și Fiscal, Penală și a Completelor de 5 sunt arhivate decizii din perioada 1952-2012, cu termen de păstrare permanent.

Pe lângă arhivele secțiilor mai sus menționate mai sus, se păstrează și arhiva Secției militare a ICCJ (1917- 1998), în prezent desființată.

Întrucât spațiile de depozitare nu asigură condiții corespunzătoare pentru păstrarea documentelor împotriva distrugerii și degradării acestora, o atenție sporită trebuie acordată activității de arhivare impunându-se:

- selecționarea documentelor cu termen de păstrare expirat și predarea Arhivelor Naționale;
- introducerea în mijloace de protecție a documentelor și identificarea și restaurarea documentelor cu termen de păstrare permanent;
- predarea documentelor aparținând Secției militare Arhivelor Naționale;
- identificarea unui nou spațiu corespunzător pentru păstrarea documentelor de arhivă.

Față de fondul arhivistic extrem de valoros care se află în prezent în subsolurile Înaltei Curți de Casație și Justiție, în colaborare cu alte instituții (Muzeul Național, Arhivele Naționale, Curtea de Apel București, Uniunea Juriștilor) se poate iniția o acțiune de sprijin pentru realizarea unui spațiu de expunere a pieselor valoroase în Palatul de Justiție. În viitor, după modelul altor Curți Supreme de Justiție din Europa ar putea fi prevăzut în noul sediu al Instanței Supreme a României un spațiu muzeistic adecvat, pe deplin meritat de cei peste 150 de ani de activitate.

b) Organizarea pazei sediului instanței și a celorlalte bunuri, precum și a pazei contra incendiilor, în condițiile legii

Activitatea de pază a sediilor instanțelor și a bunurilor acestora este realizată prin colaborare cu unitățile specializate din cadrul Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, în baza protocolului încheiat în condițiile art. 124 din Legea nr. 304/2004 și în acord cu normele cuprinse în Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

Vicepreședintele Înaltei Curți va stabili anual, împreună cu conducerea unității de jandarmi, planul de pază și protecție, urmărind adaptarea condițiilor oferite la problemele reale ale instanței, plan supus aprobării conducătorilor celor două unități și va urmări îndeplinirea măsurilor stabilite pentru asigurarea pazei sediului instanței, a celorlalte bunuri, precum și a pazei contra incendiilor.

Se va urmări o integrare a acțiunii jandarmilor cu activitățile specifice din cadrul instanței și vor fi monitorizate ședințele de judecată cu potențial de incidente datorită particularităților unor cauze (cu deosebire, în materie penală), urmând a se semnală conducerii efectivelor de jandarmi informațiile necesare pentru a putea constitui cordoane de protecție atunci când situația o impune.

Se vor consolida regulile de acces în sediul în care se desfășoară activitatea de judecată, iar periodic se vor organiza întâlniri cu șeful de obiectiv pentru a se verifica modul de funcționare practică a măsurilor dispuse și pentru a se stabili corecțiile necesare, astfel încât să se realizeze respectarea reglementărilor legale în materie, dar și disciplina specifică muncii jandarmilor.

Accesul în instanță este permis numai în urma legitimării și cu respectarea controlului antitero. Pentru public și avocați există filtre de control, efectuându-se și controale cu detectoare de metale. Se va întări controlul privind accesul persoanelor străine de instanță în spațiile de birouri ale personalului

propriu. Pentru paza pe timpul nopții, se va dezvolta o cooperare cu efectivele poliției comunitare, în vederea unei patrulări regulate în perimetrul clădirii.

Vor fi organizate periodice întâlniri cu specialiștii din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor în scopul de a verifica dacă sistemul de pază al deținuților necesită îmbunătățiri.

În legătură cu paza contra incendiilor, conform dispozițiilor Legii nr.307/2006 se vor desfășura activități care să asigure condițiile tehnico - operative de prevenire și reducere a riscului de producere a incendiilor și de intervenție în caz de incendiu. Astfel, se va mări numărul persoanelor instruite în vederea atestării ca și cadre tehnice de specialitate.

Permanent se vor face evaluări cu privire la factorii de risc potențial și se vor adapta corespunzător dispozițiile scrise ce stabilesc responsabilitățile personalului încadrat în compartimentul de specialitate..

Vicepreședintele Înaltei Curți, prin compartimentul de specialitate, va asigura cunoașterea de către întregul colectiv a instrucțiunilor de apărare și luptă contra incendiilor și va verifica periodic dacă sunt afișate la loc vizibil planul de evacuare a clădirii în caz de incendiu și existența semnalizării căilor de evacuare.

c) Aprobarea măsurilor pentru protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor

Asigurarea respectării reglementărilor în materia protecției muncii, protecției civile și de apărare împotriva dezastrelor vor fi tratate cu maximum de interes, nu numai în considerarea respectării legii, dar și din perspectiva oricărei persoane care desfășoară o activitate de conducere și care implică, în mod obligatoriu, grija față de personal.

În condițiile în care resursa umană este cea mai prețioasă dintre toate resursele de care dispune în acest moment curtea, grija față de întreg personalul va fi prima mea prioritate.

Astfel, va fi urmărită aplicarea tuturor normelor legale, urmând să fie supravegheat modul de aplicare a programului anual de securitate și sănătate în muncă.

În cadrul instanței sunt desemnate persoanele responsabile cu protecția muncii, în temeiul dispozițiilor din Legea sănătății și securității în muncă nr. 319/2006 și al Normelor metodologice de aplicare a legii securității și sănătății în muncă nr.319/2006 - Hotărârea nr 1425/2006, iar prioritare vor fi acțiunile de prevenire a îmbolnăvirilor profesionale și a accidentelor la locul de muncă, iar propunerile venite din partea tuturor categoriilor de personal vor fi analizate și integrate în planul de acțiune adiacent acestui segment de activitate.

Totodată, se va asigura de către medicul specializat în medicina muncii, prezent în instanță, efectuarea unui control anual al fiecărui salariat și al actualizării datelor medicale.

Vicepreședintele Înaltei Curți, prin compartimentul de specialitate, se va îngriji de constituirea comitetului de securitate și sănătate în muncă, căruii îi va da sprijinul în exercitarea atribuțiilor specifice.

Concluzii:

Cunoscând de unde vine și având o viziune asupra direcției în care trebuie să se îndrepte Instanța Supremă a României, știind care îi sunt resursele actuale și folosind metode și tehnici moderne de management la întocmirea unui plan pe termen scurt, mediu și lung, îmi propun ca **obiective prioritare**:

- asigurarea îndeplinirii la **noi standarde de profesionalism și modernitate a rolului fundamental** al Înaltei Curți de Casație și Justiție - **interpretarea și aplicarea unitară a legii**;

- realizarea unei „**platforme organizatorice**” **unitare de aplicare a dispozițiilor noului cod civil și de procedură civilă** împreună cu echipa managerială a Curții, cu instanțele judecătorești din țară, Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției.

- **exercitarea atribuțiilor de conducere** în cadrul unei echipe manageriale **care să răspundă așteptărilor personalului curții, ale sistemului judiciar și ale societății, în general.**

Pentru realizarea acestor obiective voi acționa în sensul:

- **realizării unui sistem integrat de management al resurselor umane printr-o mai bună organizare a activităților;**

- **gestionarea rațională a resurselor financiare;**

- **revitalizarea strategiei de informatizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, exploatarea la capacitate maximă a programului de gestiune informatizată a dosarelor Ecris și dezvoltarea acestuia.**

Toate acestea vor fi menite să reiaze cea dintâi instanță a României, în locul firesc de instituție fundamentală a statului român, reper de profesionalism, modernitate și moralitate pentru toate instanțele din țară.

Consider că regăsirea locului și rolului Curții Supreme, ca vârf al puterii judecătorești, trebuie să fie un obiectiv de strategie națională, (dar nu numai la nivel declarativ) în condițiile în care Justiția, alături de celelalte autorități din România, traversează cea mai gravă criză de încredere.

Mediul economic, mediul social și mediul politic apărute de o Înaltă Curte de Casație și Justiție puternică și respectată, ar putea fi garanția că România se îndreaptă, în sfârșit, într-o direcție bună.

Referințe bibliografice

1. Emanuel Albu - *„De la Înalta Curte de Casație la Curtea Supremă de Justiție - O istorie a legilor de organizare și funcționare 1861 – 2001*
2. Raportul de activitate al ICCJ 2012
3. site-ul ICCJ
4. Burduș E., Căprărescu G. – Fundamentele managementului organizațional – Editura Economică, București, 1999;
5. Mona Maria Pivniceru, Cătălin Luca ș.a. – Elemente de management judiciar, www.inm-lex.ro;
6. Mona Maria Pivniceru, Cătălin Luca ș.a. – General și particular în formarea purtătorului de cuvânt – Editura Hamangiu, București, 2007;
7. Manual INM – Managementul judiciar – www.inm-lex.ro;
8. Daniel Goleman, Richard Boyatzis, Annie McKee – Inteligența emoțională în Leadership, Editura Curtea veche, București, 2007
9. Jim Bannister , Research Programme on Risk Management, Geneva Association, Geneva , no. 25/May 1999
10. Belu, Nicoleta. Management strategic, Independența Economică, Pitești, 2006, p.116
11. Constantinescu, D. A., Ungureanu, A.M. Alina Costache – „Management strategic”, Ed. Tehnică, București, 1999

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

**CENTRALIZATOR STATISTIC
SEMESTRUL I 2013**

<i>DOSARE</i>	<i>Secția pen.</i>	<i>Secția I civ.</i>	<i>Secția a II a civ.</i>	<i>Secția cont/ adm. și fiscal</i>	<i>C RIL</i>	<i>C 5</i>	<i>C 9</i>	<i>TOTAL</i>
<i>Pe ROL la începutul semestrului I</i>	1667	2566	2476	6316	3	113	1	13.142
<i>INTRĂRI</i>	2933	2880	2546	3079	13	437	-	11.888
<i>Dosare asociate</i>		928	913			68		1909
<i>TOTAL</i>	4600	5446	5022	9395	16	550	1	25.030
<i>SOLUȚIONAT</i>	3013	3523	2609	5037	12	509+43	1	14.704
<i>STOC la 30 iunie</i>	1587	1923	2413	4358	4	41	-	10.326

Notă: 43 de soluții pronunțate de Completele de 5 judecători reprezintă încheieri cu număr pronunțate în dosare asociate, având ca obiect reexaminare amendă judiciară, înregistrate în cursul lunii mai.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

CENTRALIZATOR privind DURATA SOLUȚIONĂRII SEMESTRUL I 2013

NATURA CAUZELOR	până în 2 luni	între 2-4 luni	între 4-6 luni	peste 6 luni	T O T A L
Recursuri	1527	1242	1460	5345	9574
Fonduri	11	80	45	28	164
Strămutări	1385	1068	90	1	2544
Conflicte de competență	702	354	67	1	1124
Contestații	195	128	125	240	688
Revizuri	69	100	143	247	559
Recuzări	15				15
Alte cauze	78	1			79
T O T A L	3982	2973	1930	5862	14.747